

דר' יאיר ליפשיץ מהחוג לאומנות התיאטרון באוני' ת"א -
 "קרב יום" קטע של חנה רובינא שרה, ההקלטה
 בתוכניתו של הרב אבידור הכהן מתוכניתו בשנות
 ה-70. חלק מכנס במרכז זלמן שזר - דיון בסוגיית הזהות
 היהודית באומנות התיאטרון הקולנוע והטלביזיה

You must install [Windows Media Player](#) to view this content.
 download the link above, run the application, close and re-open
 browser to complete the action

סוג מדיה: רדיו

מקור: רשת ב

תאריך: 30/05/2016

שעה: 15:18:50

תכנית: בשלוש

אורך: 10:54

מראיינים: יאיר ליפשיץ, ליאת רגב

בכל שאלה או בקשה התקשרו לטל. 03-5635050

או במייל ל - [מחלקת שירות לקוחות](#)

להורדת הקובץ יש ללחוץ [בא](#) (להורדה יש ללחוץ קליק ימני ולבחור Save Target As)

תמלול הסתר

ליאת רגב: וזאת בוודאי כפי שאתם שומעים ומזהים חנה רובינא, חנה רובינא בביצוע שלה לפיוט "קרב יום" שמיד אנחנו נשמע מהיכן הוא לקוח, שלום לד"ר יאיר ליפשיץ,

ד"ר יאיר ליפשיץ: שלום ליאת

ליאת רגב: מהחוג לאומנות התיאטרון באוני' ת"א מהיכן זה לקוח?

ד"ר יאיר ליפשיץ: הקטע הזה לקוח מהקלטה של ליל הסדר עם הרב אבידור הכהן מתוכנית משנות השבעים, אחת ההקלטות האחרונות של חנה רובינא, אבל השיר הזה היה שיר שהבימה שרו אותו כבר מתחילת דרכם.

ליאת רגב: זאת חנה רובינא שהשתתפה בתוכנית?

ד"ר יאיר ליפשיץ: כן זו ההקלטה שלה, היא כבר מבוגרת מאוד

ליאת רגב: וההקלטה הזאת תן לי להניח בין היתר, תהיה חלק מכנס מרתק שיתקיים במרכז זלמן שז"ר ביום שלישי לחקר תולדות העם היהודי, המרכז הוא לחקר תולדות העם היהודי והכנס השנה מוקדש לדיון בסוגיית הזהות היהודית באומנויות התיאטרון הקולנוע והטלוויזיה אתם קוראים לזה יהדות בתלת מימד ברור שחנה רובינא צריכה להיות שם, זה הרי בלתי אפשרי שהיא לא תהיה שם.

ד"ר יאיר ליפשיץ: כן אני מקווה מאוד שהיא תהיה שמה

ליאת רגב: ברוחה

ד"ר יאיר ליפשיץ: לפחות כן.. דיבוק.. הכנס יהיה, מתחיל ביום שלישי וממשיך לרביעי וחמישי הוא יעסוק בייצוגים של יהודים ויהודים שישתתפו בתיאטרון ובקולנוע ובטלוויזיה במאה העשרים ואפילו עוד לפני כן והאמת היא שמה שמעניין זה שיהיו שם לא רק הגיבורים הצפויים יותר כמו האחים כהן ווודי אלן וכן הלאה אלא גם יהיו זוויות מהודו, מהארגנטינה מצרפת ממקומות קצת פחות מוכרים כבהם אנחנו נראה איך יהודים ישתתפו ב..

ליאת רגב: למשל תן לנו דוגמה?

ד"ר יאיר ליפשיץ: למשל נדירה שהיא אחת הכוכבות הגדולות של בוליווד, בראשית דרכה שהייתה שחקנית יהודייה ו..

ליאת רגב: תעשיית הקולנוע ההודית

ד"ר יאיר ליפשיץ: ההודית כן,

ליאת רגב: שחקנית יהודייה הייתה אחת הכוכבות

ד"ר יאיר ליפשיץ: כן שחקנית יהודייה, אחת מהראשונות היא לא היחידה היו כמה וכמה שחקניות יהודיות בתעשיית הסרטים של הודו.

ליאת רגב: יהודיות הודיות?

ד"ר יאיר ליפשיץ: יהודיות הודיות חלקן מגיעות.. מהגרות להודו אבל כן, יהודיות הודיות אנחנו נשמע על זה עוד בכנס עצמו יש זמרי אופרה בריטיים שהוא זמר אופרה בריטי מהמאה התשע עשרה, וגם שחקניות גדולות של התיאטרון האידי כמו אסתר רוחל קמינסקה, ידברו שם על קולנוע חרדי שמתקיים ומה התפקיד שלו בחברה החרדית על חנוך לוין, על סרטי אנימציה של האחים פליישר, הולך להיות עשר מכל כיוון.

ליאת רגב: שתף אותנו בסרטי אנימציה של האחים פליישר?

ד"ר יאיר ליפשיץ: אז מדובר בעצם מי שירצה על זה זה הד"ר רז גרינברג, אני עצמי עוד מחכה לשמוע על ההרצאה אז אני לא.. אני אוכל לשתף אותכם

יותר רק אחרי הכנס, אבל מדובר באלטרנטיבה שנוצרה בארצות הברית לדיסני, שיצאה כמה מסרטי האנימציה המצליחים של התקופה ואנחנו מחכים לשמוע איך היהודיות נכנסת לתמונה הזאת ומה התפקיד שלה בצמיחה של קולנוע אנימציה בארצות הברית.

ליאת רגב : כשאתה מדבר על יהודים בטלוויזיה אז זה בעצם המימד החדש, הטרי המודרני ביותר בכנס הזה.

ד"ר יאיר ליפשיץ : במובן מסוים כן זה מעניין, כי בעצם גם כשחושבים על תיאטרון למרות שהתיאטרון הם האומנות העתיקה ביותר בסיפור, יהודים הצטרפו לתמונה די מאוחר, גם רק בסוף המאה התשע עשרה אבל כמובן שנגיד קולנוע אי אפשר לדמיין את הוליווד בכלל בלי יהודים. בטלוויזיה יש כן, בטלוויזיה היא השלב המאוחר יותר, אנחנו הולכים לשמוע.. על טרנספרנט על הסדרה טרנספרנט שעוסקת בחומרי טרנסגלדרי בתוך משפחה יהודית וזה הולך להיות בעיני שיחה מאוד מרתקת

ליאת רגב : מאוד

ד"ר יאיר ליפשיץ : כמובן גם בהקשר הישראלי משטיסל ועד זגורי אימפריה יהודיות נידונה מחדש בשנים האחרונות גם כאן בישראל אז אני מקווה שנשמע זוויות חדשות גם על מה שקורה כאן.

ליאת רגב : כשאתה מסתכל על הזהות היהודית במדינות השונות באמת בטלוויזיה, בתיאטרון בקולנוע לכל אורך השנים שאתה בוחן למשל את מפת הכנס ובכלל, אתה מוצא ניואנסים שונים של יהודיות או שיש איזשהו מכנס משותף איזשהו קו דקיק כזה, חוטי שני שבסופו של דבר מחבר את הכל?

ד"ר יאיר ליפשיץ : זאת שאלה מעניינת, זה באמת מאוד מאוד מגוון, זאת אומרת אחד מהדברים שבעיני הכנס כמו שאני רואה את התוכנית ואני מאמין שגם יקרה ומצליח לעשות זה ההראות עד כמה התופעה עשירה גם גיאוגרפית גם היסטורית וגם מצד מה שאת מדברת עליו, גם הנוכחות של היהודיות כמה היא גלויה כמה היא נסתרת. אני חושב שאפשר לראות בגדול דינמיקה כזאת ששוב היא לא.. היא בכל מקום מתנהלת קצת אחרת, עד כמה האספקט היהודי נוכח, עד כמה הוא אולי סבטקסט שצריך לחפור אותו החוצה ועד כמה לפעמים אחרי שהוא דווקא הוסתר חוזרים אליו מחדש. זאת אומרת יש גם מקרים של שיבה אל..

ליאת רגב : היו יהודים בתעשיות האלה למשל שניסו כוונה להסתיר את יהדותם? שחששו שהעובדה שהם יהודים תפגע ביכולת שלהם להתקדם? תן לי להניח שהתיאטרון ובקולנוע קודם כל.

ד"ר יאיר ליפשיץ : יש. ראשית כל במאה ה-19 יש מקרים של שחקנים, נגיד רשל שהיא אולי השחקנית הטרנדיה הצרפתית הגדולה של המאה ה-19 לפני שרה ברנארד היא התנצרה זאת אומרת היא לא יכלה לפעול כשחקנית יהודי, בשלב הראשון רק אחר כך שחקניות יהודיות ממש יכלו לשתף פעולה כיהודיות. אבל אני אתן לך דוגמה מוכרת מאוד, מותו של סוכן של ארתור מילר,

ליאת רגב : כן

ד"ר יאיר ליפשיץ : אולי המחזה האמריקאי הקטולי ביותר של ה..

ליאת רגב : נכון נכון..

ד"ר יאיר ליפשיץ : אז למשך שנים היה חשד, ארתור מילר הוא כמובן מחזאי יהודי והוא לא היה, הוא לא הסתיר את יהדותו למרות שיש מעט מאוד מחזות שלו שעוסקים בדמויות יהודיות

ליאת רגב : נכון הם אמריקאים מאוד

ד"ר יאיר ליפשיץ : הם מאוד אמריקאים אבל על וילי לומון הגיבור של מותו של סוכן תמיד היה מן חשד כזה שאולי הוא בעצם יהודי למרות שמחזה אין שום רמז לזה לא מדברים על זה במפורש אבל יש משהו בתחביר הלשוני של האנגלית שלו שמזכירה אנגלית של יהודים אמריקאים ורק חמישים שנה אחרי שמותו של סוכן עלה לראשונה ארתור מילר הודה שבעצם הוא יהודי וזה ממש מקרה מעניין של אולי הגיבור האמריקאי של התיאטרון האמריקאי הדמות הכי קלאסית בדרימה האמריקאית, שהייתה יהודייה אבל בתודעה של ארתור מילר אבל לא דיברו על זה היא לא דיברה על זה. רק שבשנות התשעים אפשר היה להוציא אותה מהארון.

ליאת רגב : בוא נשמע עוד קטע מהדברים החווייתיים שיהיו אצלכם בכנס ביום שלישי מחר..

קטעים שיוצגו בכנס..

ליאת רגב : זה מתוך כנר על גג נכון?

ד"ר יאיר ליפשיץ : כן

ליאת רגב : טרדישן, זה טופול?

ד"ר יאיר ליפשיץ : זה נשמע לי כמו טופול

ליאת רגב : זה טופול כן נכון טרדישן שהוא בעצם אומר על היכולת של המסורת שלנו וההשפעה של המסורת שלנו, כנר על הגג שגדל מתוך טביה החולב של שלום עליכם מייצג תרבות היידיש זאת למשל אחת הדוגמאות ליצירה יהודית מובהקת מובהקת

ד"ר יאיר ליפשיץ : מובהקת אבל יש משהו מאוד ערמומי שקורה כאן, כי במובן מסוים מתחילים בסערה הגדולה הזאתי על המסורת מסורת למרות שכל כנר על הגג ממשיך לראות את טביה מוותר על המסורת פעם אחרי פעם כי הבנות שלו רוצות להתחתן ובעצם זה יותר סיפור על הדינמיקה בין המסורת לבין מודרניות והצורך של טוביה טביה לעבור מודרניזציה וכמובן גם להיפרד קצת מהמסורת שלו

ליאת רגב : נכון אבל עדיין נשאר יהודי גם אם זה יהודי באמריקה :

ד"ר יאיר ליפשיץ : נכון דווקא זה מאוד מעניין, כי במובן מסוים כנר על הגג היא יצירה מאוד אמריקאית גם לפחות המחזה אמור להסתיים בזה שהם עוזבים לאמריקה והרומן של שלום עליכם לא מסתיים ככה הוא מסתיים בצורה הרבה פחות חד משמעית. ובמובן הזה כנר על הגג הוא מיתוס יהודי אמריקאי יהודי אבל גם מאוד אמריקאי של אמריקה כמקום שאליו אפשר להגר ושמה אפשר להיוולד מחדש ולהמשיך את המסורת אבל גם להיות מודרני סיפור מאוד אמריקאי בסופו של דבר

ליאת רגב : נכון אבל זה גם חלק מהיהדות

ד"ר יאיר ליפשיץ : אם הוא היה מהגר לארץ ישראל זו הייתה חוויה, בודאי בודאי

ליאת רגב : נכון כשאתה חושב על כמויות המהגרים שהיגרו לאמריקה ולמספר היהודים שחי בארצות הברית עד היום זה בודאי, זה חלק מהסיפור היהודי.

ד"ר יאיר ליפשיץ : לגמרי, זה בעיקר בהקשר התיאטרוני והקולנוע שוב הוליווד וברדווי הם שניהם מוסדות שיהודים היו מעורבים לכל עומקם והמוסדות

המאוד אמריקאים האלה נוצרו בין השאר, לא רק אבל בין השאר על ידי מהגרים יהודים וזה מתח מעניין או מפגש מאוד מעניין
 ליאת רגב: וכנס מאוד מעניין כבר אפשר לחוש את זה מהשיחה הקצרה הזו שיהיה מחר ב.. אה זה כמה ימים זה שלישי רביעי חמישי אני רואה?
 ד"ר יאיר ליפשיץ: זה מתחיל מחר בערב ביס פלאנט
 ליאת רגב: הערב
 ד"ר יאיר ליפשיץ: בירושלים מחר בערב..
 ליאת רגב: אה מחר אוקיי
 ד"ר יאיר ליפשיץ: ביס פלאנט בירושלים בהקרנה של הסרט של האחים כהן יחי הקיסר עם הרצאה של יובל ריבלין ואחר כך רביעי וחמישי זה יומיים
 במרכז שז"ר של הרצאות באמת מכל התחומים והכיוונים.
 ליאת רגב: בהחלט, והרי אי אפשר היה להתעלם מזה נכון?
 אי אפשר היה להתעלם ממנו בשיחה הזאת, גם בומבה צור רוצה מקום ובצדק הוא רוצה
 ד"ר יאיר ליפשיץ: בוודאי
 ליאת רגב: הוא גם היה כבר על הגג והוא גם רוצה להיות רוטשילד כמו הרבה מאוד יהודים שהיו רוצים להיות רוטשילד
 ליאת רגב: כנס יהדות בתלת מימד הכנס השנתי של מרכז זלמן שז"ר ייפתח מחר בערב בירושלים, ד"ר יאיר ליפשיץ תודה רבה לך על השיחה זאת.
 ד"ר יאיר ליפשיץ: תודה ליאת. ביי ביי..

5 אייטמים אחרונים של יאיר ליפשיץ

שנה מרואיינת: [יאיר ליפשיץ, ליאת רגב](#)

08/12/2015, רשת ב, הרשות הפלסטינית עושה חוגי בית בישראל - צוות פלסטיני שמגיע לבתי תושבים ישראלים בלי תיווך של כתבים. בראש היוזמה עומד מוחמד מדאני, בכיר בפת"ח וראש הוועדה לאינטראקציה עם החברה הישראלית. אחד המארחים של הצוות הוא פרופסור ורב יאיר ליפשיץ.

[הזמן תמלול](#)

17/01/2014, רשת ב, רועי חן - דרמטורג, תיאטרון גשר. פרופ' יורם בילו - אנתרופולוג ופסיכולוג חתן פרס ישראל. ד"ר יאיר ליפשיץ - מרצה בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב ההצגה 'הדיבוק' בתיאטרון גשר בכיכובם של ששה דמידוב אפרת בן צור ודורון תבורי [צפה](#)